

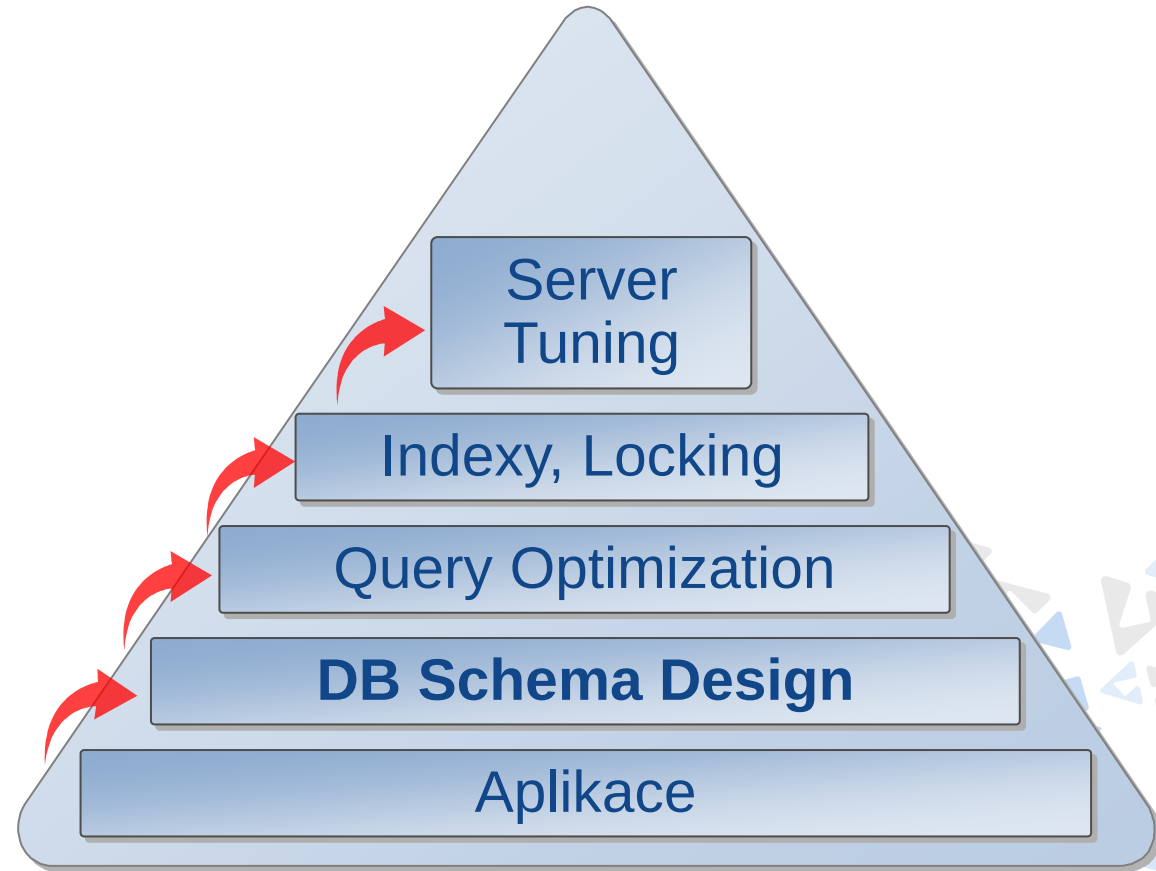
@RobertHaken

software & cloud architect, founder, HAVIT, s.r.o.

Návrh schématu relační databáze (OLTP)

Proč je schéma DB důležité?

- klíčový prvek designu aplikace
- zásadní vliv na výkon
 - rychlost
 - objem dat
- konzistence dat

Ukázka cílové podoby DB schématu

DEMO

Hlavní zásady tvorby schématu

- Entity dle doménových principů
- Konvence a standardy
- Přirozená míra normalizace
- Respektujte scénáře použití
- Standardní návrhové vzory
- Vlastní návrhové vzory
- Self-documented + přehlednost

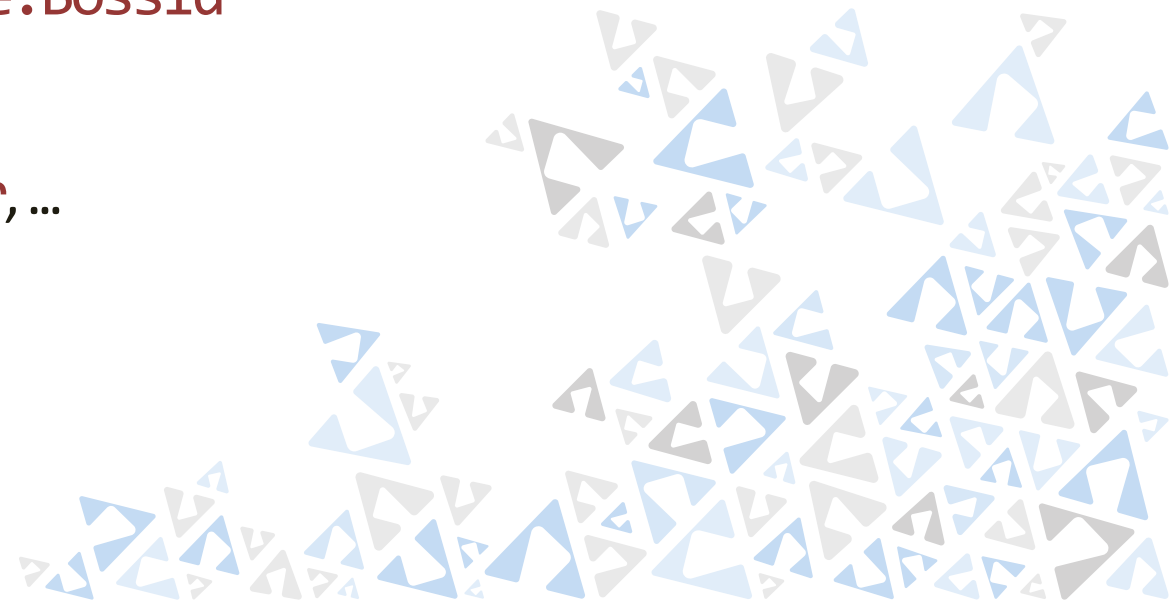
Konvence – Naming Conventions

- název tabulky jednotným číslem
- výstižná podstatná a přídavná jména
- **PascalCase**
- bez národních znaků, speciálních znaků, mezer, atp.
- raději nepřekrývat s keywords (**Order**, **Text**, **Group**, ...)
- zkratky lowercase (např. **VatRate**, **HtmlText**)
- jednotná terminologie

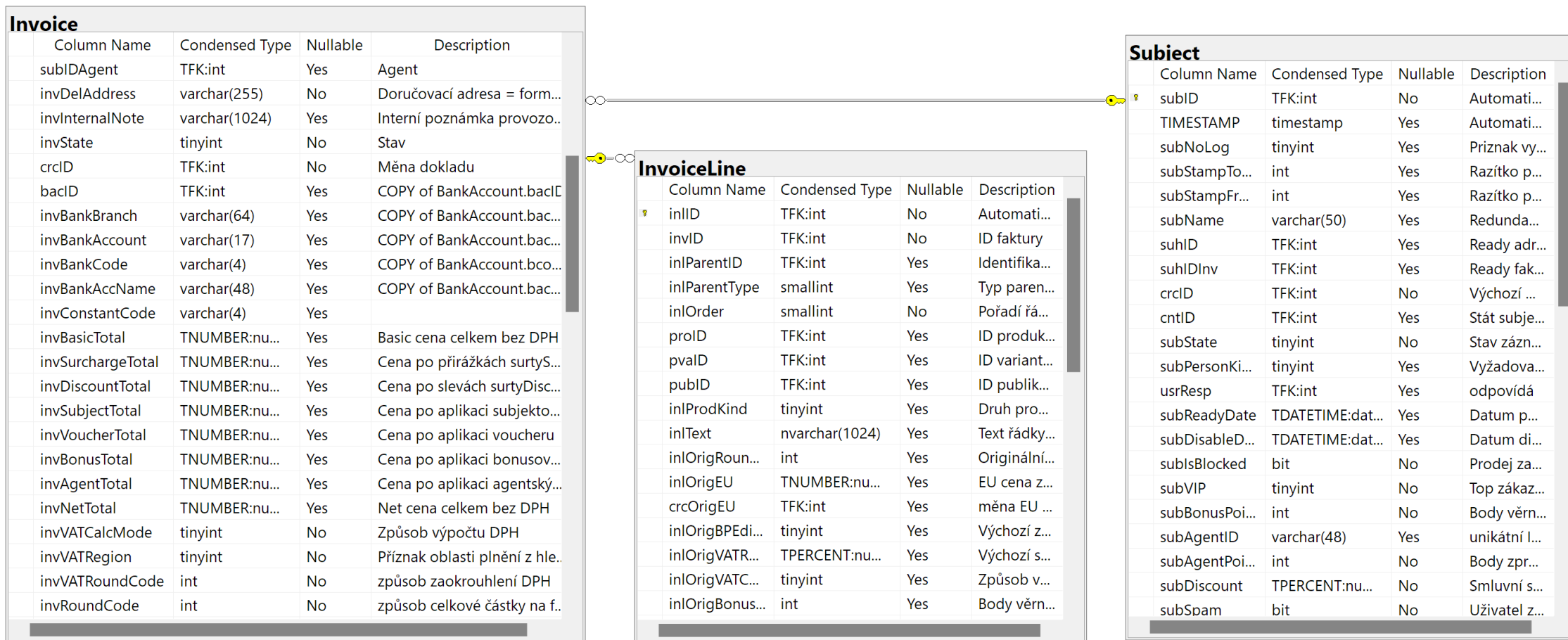

Naming conventions II.

- suffix **ID/Id** pro všechny PK i FK sloupce (**InvoiceId**)
- PK vždy v podobě **Id/TableNameId**
- FK jako **TargetTableNameId**, pokud není potřeba rozlišit
 - **InvoiceItem.InvoiceId**
 - **Invoice.DeliveryAddressId**, **Employee.BossId**
- Varianta konvencí – trigram prefixy
 - tabulka **Invoice**, sloupce **invID**, **invNumber**, ...

Trigram prefixy - ukázka

Standardy – Výchozí schéma, PK

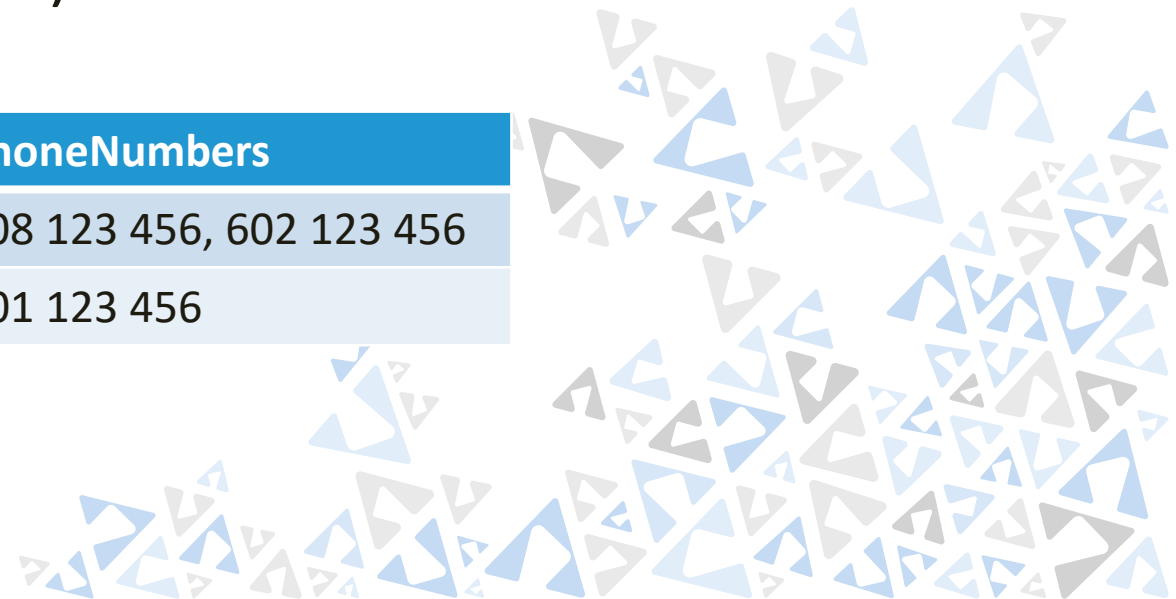
- každá tabulka jednoduchý umělý PK typu int
 - s výjimkou čistě vazebních tabulek M:N (PK = 2xFK)
- PK – primární klíč
 - umělý jednoduchý typu int, clustered
 - auto-increment (pokud není tabulka read-only)
- výhody
 - umělý = nemění se
 - velmi rychlé SQL operace (JOIN atp.)
 - monotónní růst = vhodný pro clustered index
 - zajišťuje unikátnost klíčů pro nové záznamy
- nevýhoda - nejednoznačný v distribuovaných systémech => GUID

Přirozená míra normalizace

- přiměřená atomicita atributů
 - Employee.Name
 - Employee.FirstName, Employee.Surname
 - vždy záleží na nejzazším **dohledném** scénáři
- NE vícehodnotové sloupce (...nebo někdy ano?)

EmployeeId	Name	PhoneNumbers
156	Josef Novák	608 123 456, 602 123 456
157	Marta Nová	601 123 456

Přirozená míra normalizace II.

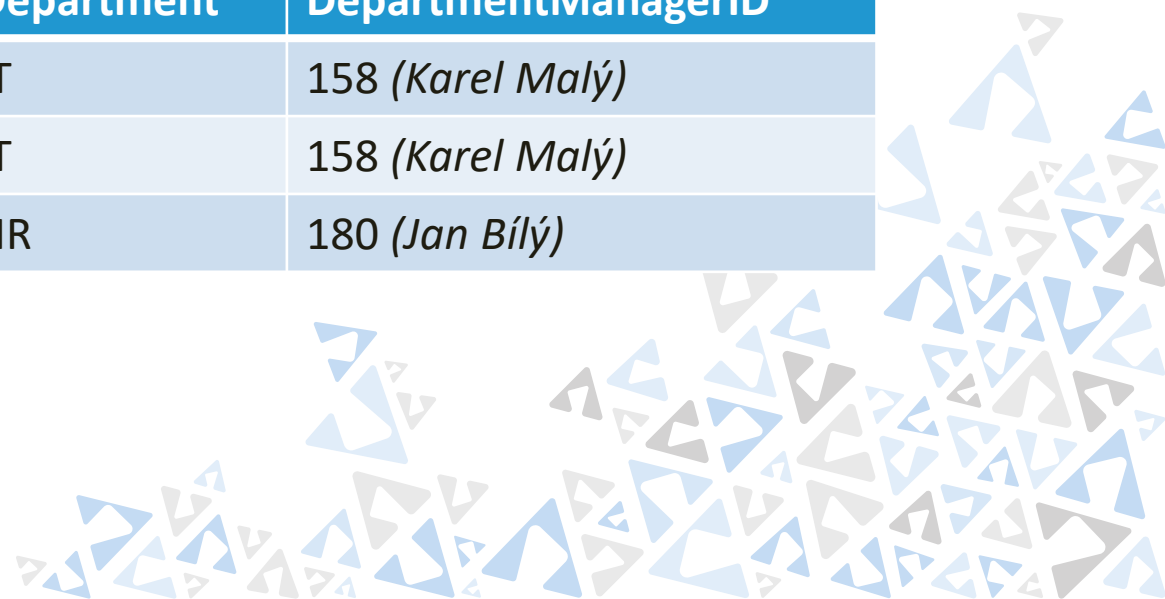
- NIKDY vícenásobné sloupce

EmployeeId	Name	Phone1	Phone2
156	Josef Novák	608 123 456	602 123 456
157	Marta Nová	601 123 456	NULL

- správná závislost na klíči (PK) je rozhodující

EmployeeId	Name	Department	DepartmentManagerID
156	Josef Novák	IT	158 (<i>Karel Malý</i>)
157	Marta Nová	IT	158 (<i>Karel Malý</i>)
180	Helena Malá	HR	180 (<i>Jan Bílý</i>)

- směřujte pozornost na sebemenší **redundance**
- každá duplicita dat je velmi podezřelá !!!

Denormalizace

- denormalizace pouze, pokud požadovaného výkonu v klíčových scénářích nejsme schopni dosáhnout normalizovaným schématem !!!
- vždy něco ztrácíme, abychom jinde získali
- obtížnější údržba (nejlépe automatizace)
- potenciální nekonzistence

Standardy - další doporučení

- procenta – ukládat jako koeficient 100% => 1.00
- stabilizace významu a používání pojmů
 - např. marže / přírážka / rabat / sleva / koeficient / ...
 - **User** / **Login** / **LoginAccount** / **Uzivatel** / ...
- využívejte Database Diagrams (DB First)
 - Komentujte/Dokumentujte – např. xp attribute **MS_Description**
 - např. DB>doc generátor do HTML/XML/Markdown
- a/nebo využívejte O/R Mappery (Code First)
 - DDD - Domain Driven Development
 - lze „anemický model“

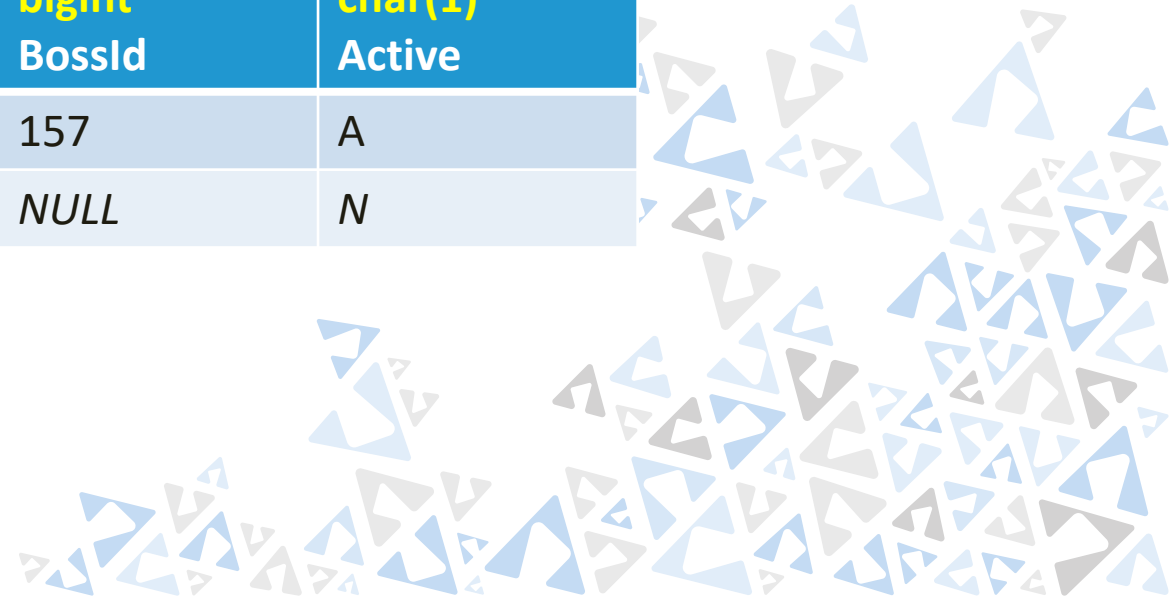
Schema Killers

- hodnoty v názvech sloupců

EmployeeId	Name	Salary2010	Salary2011
156	Josef Novák	123 456,38	348 260,30
157	Marta Nová	2 650 456,42	123 128,40

- chybné datové typy

int EmployeeId	varchar(20) StartDate	bigint BossId	char(1) Active
156	20.3.2011	157	A
157	17.6.1989	NULL	N

Schema Killers II.

- nedefinovaný PK tabulky
- chybějící reference mezi tabulkami (FK)
- vazba na jiný sloupec, než PK

EmployeeID	PersonalNumber	BossPersonalNumber
123	HR1072	<i>NULL</i>
234	IT2061	HR1072

Bad Practices

- podřizování schématu lidské čitelnosti dat
 - přirozené PK/FK (Username, číslo faktury, ...)
 - PROTI: nejsou stabilní
 - PROTI: nejsou výkonné pro typické operace (**JOIN** atp.)
 - PROTI: nejsou obv. monotónně rostoucí (**CLUSTERED**)
 - chybějící číselníky, hodnoty přímo místo FK
- magic numbers = chybějící enum-tabulky
 - PROTI: chybí validace hodnot, konzistence
 - VÝJIMKA: O/R mappery

Bad Practices II.

- hromadné číselníky (popř. složený PK)

CodebookItemId	CodebookId	Value
1	1	připravovaný
2	1	hotový
3	2	hnědá
4	2	červená
5	2	modrá

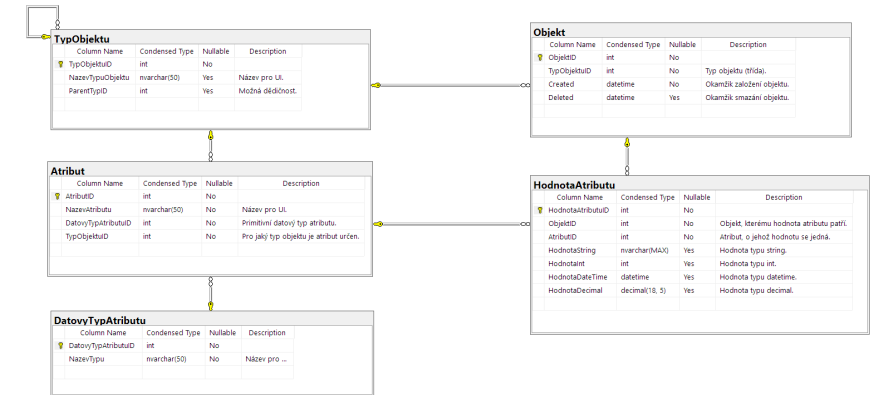
- PROTI: obtížná rozšiřitelnost o další vlastnosti
- PROTI: komplikované FK odkazy, validace konzistence
- komplikovanější indexování (složené/filtrované)
- PRO: unifikované použití/editace z aplikace

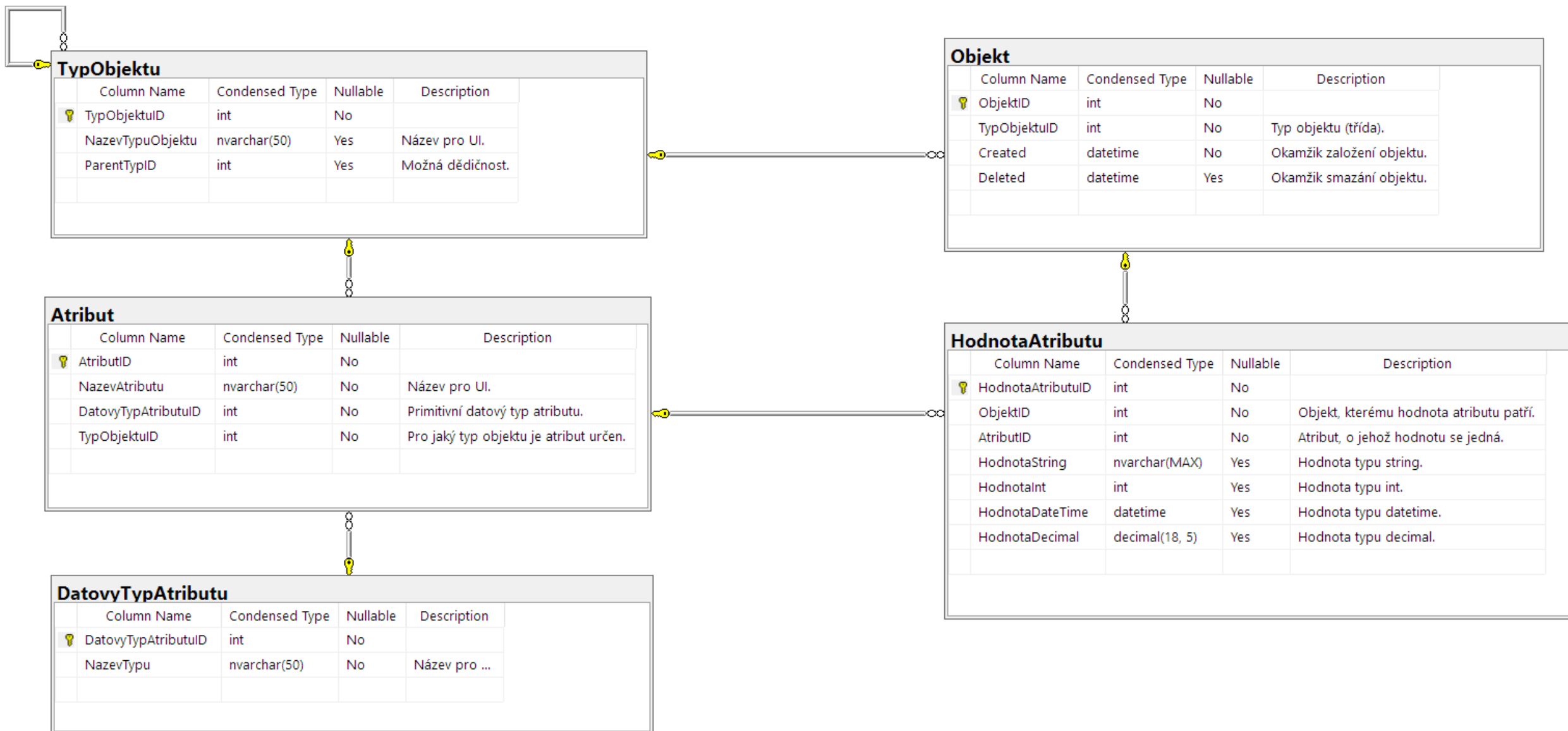
Patterns – Dynamické datové schéma

Atributová databáze („Attrida“)

- uložení všech objektů v cca 5 tabulkách
- PRO: snadná dynamická změna schématu za provozu
- PRO: relativně slušný výkon
- PRO: snadná implementace dědičnosti / interface
- PROTI: komplikované validace FK
- PROTI: komplikovanější dotazování, výkonové ztráty

Attrida - schéma

Attrida - dotazy

-- Vypiš seznam všech objektů a jejich typů

```
SELECT
    Objekt.ObjektID,
    TypObjektu.NazevTypuObjektu
FROM Objekt
    INNER JOIN TypObjektu ON (Objekt.TypObjektuID = TypObjektu.TypObjektuID)
```

	ObjektID	NazevTypuObjektu
1	1	Faktura
2	2	Faktura
3	3	Subjekt
4	4	Subjekt
5	5	Subjekt

-- Vypiš hodnoty atributů určitého objektu

```
SELECT
    Atribut.NazevAtributu,
    HodnotaAtributu.*
FROM HodnotaAtributu
    INNER JOIN Atribut ON (HodnotaAtributu.AtributID = Atribut.AtributID)
WHERE
    HodnotaAtributu.ObjektID = 3 /* ObjektID objektu, který nás zajímá */
```

	NazevAtributu	HodnotaAtributuID	ObjektID	AtributID	HodnotaString	HodnotaInt	HodnotaDateTime	HodnotaDecimal
1	Název subjektu	7	3	1	HAVIT	NULL	NULL	NULL
2	Ulice	8	3	2	Zelený pruh 99	NULL	NULL	NULL
3	Počet zaměstnanců	9	3	3	6	NULL	NULL	NULL

-- Vypiš čísla faktur a datum jejich vystavení, kde odběratelem je HAVIT

```
SELECT
    cisloFaktury.HodnotaInt AS CisloFaktury,
    datumVystaveni.HodnotaDateTime AS DatumVystaveni
FROM Objekt faktura
    INNER JOIN HodnotaAtributu cisloFaktury ON ((faktura.ObjektID = cisloFaktury.ObjektID) AND (cisloFaktury.AtributID = 4 /* Číslo faktury */))
    INNER JOIN HodnotaAtributu odberatel ON ((faktura.ObjektID = odberatel.ObjektID) AND (odberatel.AtributID = 5 /* Odběratel */))
    LEFT JOIN HodnotaAtributu datumVystaveni ON ((faktura.ObjektID = datumVystaveni.ObjektID) AND (datumVystaveni.AtributID = 6 /* Datum vystavení */))
WHERE
    (odberatel.HodnotaInt = 3 /* ObjektID firmy, jejíž faktury hledáme */)
```

	CisloFaktury	DatumVystaveni
1	40256	2010-04-23 00:00:00.000
2	40257	2010-04-24 00:00:00.000

Attrida – rozšíření statického schématu V1 - dokumenty

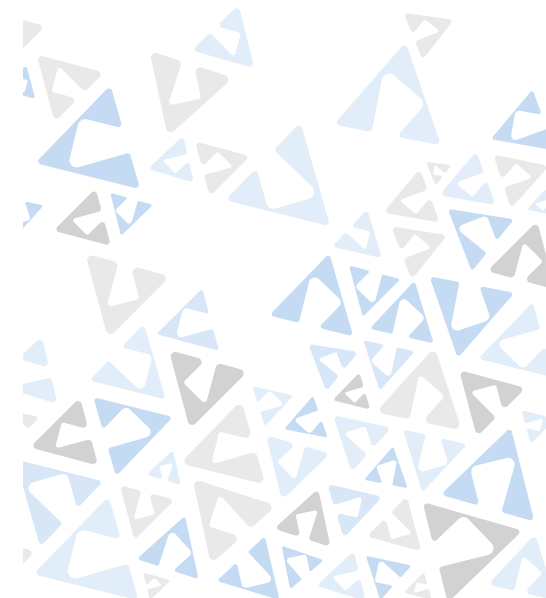
DocumentRelation				
	Column Name	Condensed T...	Nulla...	Description
🔑	DocumentRelatio...	int	No	
	DocumentID	int	No	Dokument.
▶	BusinessClassID	int	No	Třída business-objektů, ke které se vztahuje Busines...
	BusinessObjectID	int	No	ID business-objektu, ke kterému se dokument váže.

BusinessClass			
	Column Name	Data Type	Allow Nulls
🔑	BusinessClassID	int	☐
	PropertyName	nvarchar(50)	☐
	Created	smalldatetime	☐
	Deleted	smalldatetime	☒
			☐

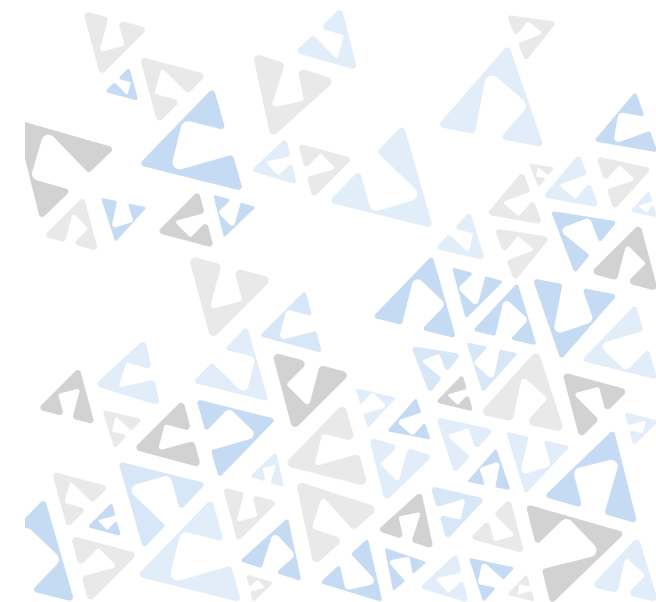
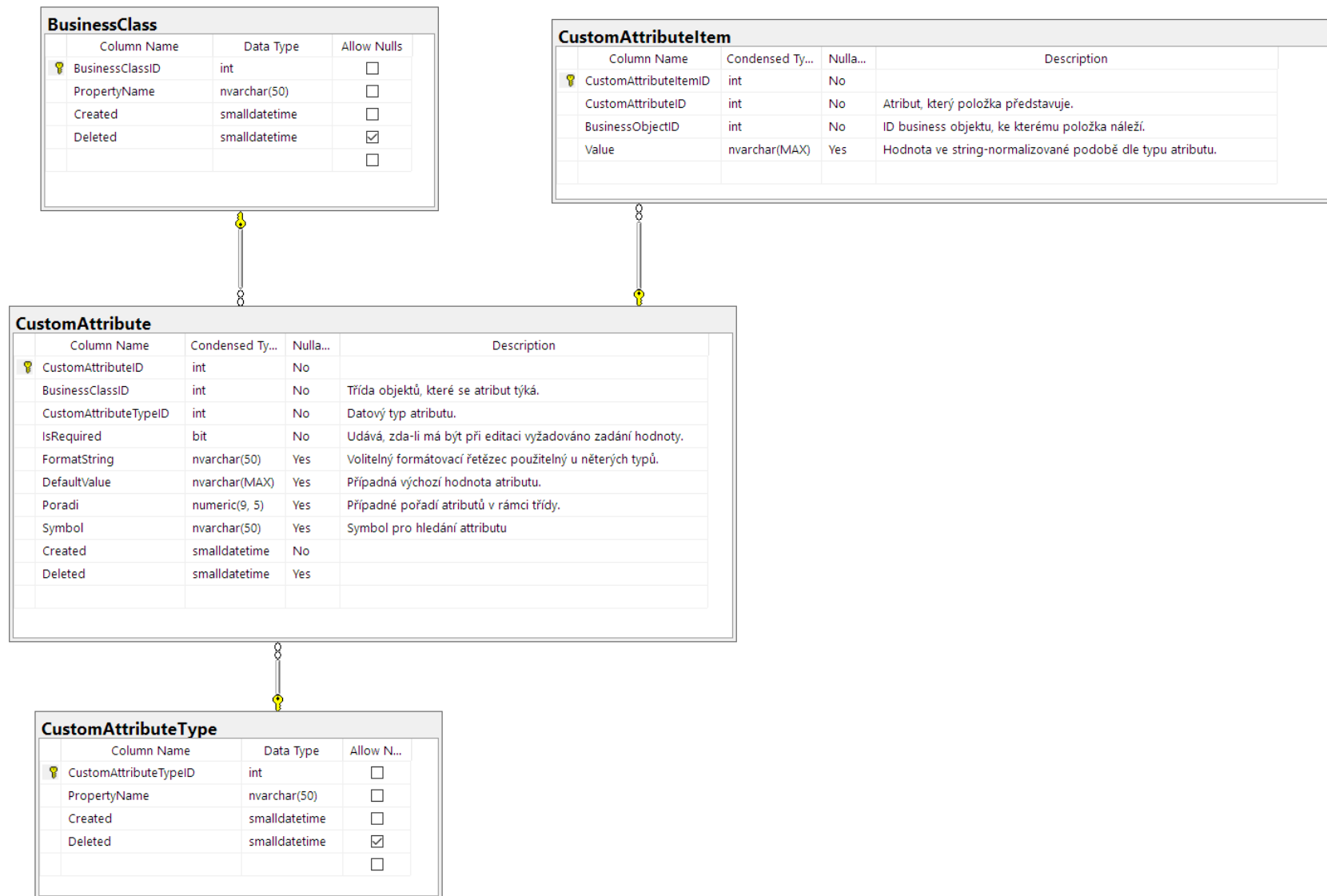
Document				
	Column Name	Condensed T...	Nulla...	Description
🔑	DocumentID	int	No	
	OriginalFilena...	nvarchar(200)	No	Původní název souboru.
	StorageFilena...	nvarchar(200)	No	Název souboru ve FileStorage.
	FileTypeID	int	No	Typ souboru.
	Popis	nvarchar(100)	Yes	Popis dokumentu.
	Created	smalldatetime	No	
	Deleted	smalldatetime	Yes	

FileType				
	Column Name	Condensed T...	Nulla...	Description
🔑	FileTypeID	int	No	
	MimeContentType	nvarchar(50)	No	MIME Content type.
	IconFilename	nvarchar(50)	Yes	Ikona, která typ souboru...

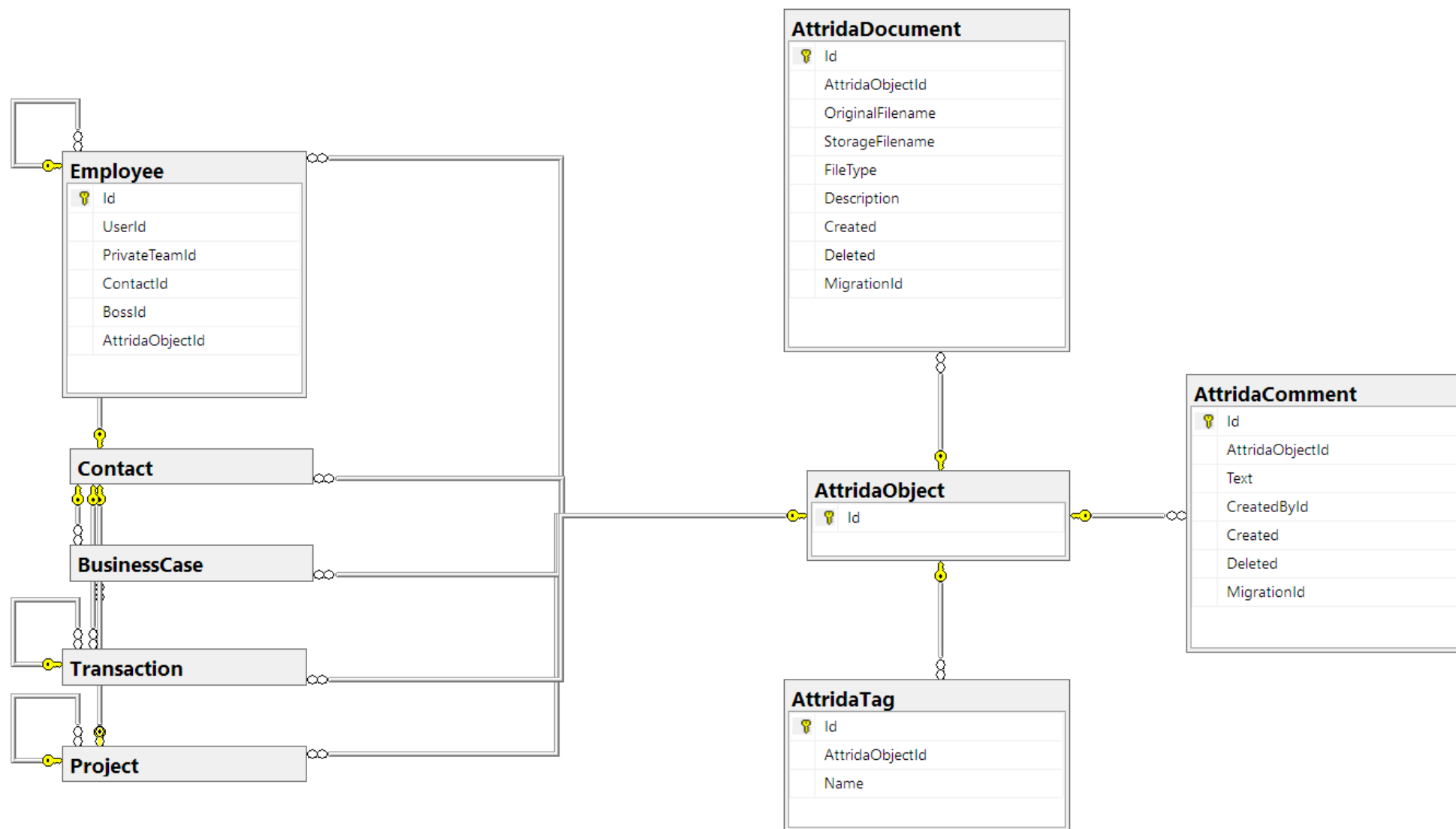
FileTypeExtension				
	Column Na...	Condensed T...	Nulla...	Descripti...
🔑	FileTypeExt...	int	No	
	FileTypeID	int	No	Typ sou...
	Extension	nvarchar(5)	No	Přípona...

Attrida – rozšíření statického schématu V1 - atributy

Attrida – rozšíření statického schématu V2 - AttridaObject

Patterns – Embedded Object (JSON/XML)

sloupec s objektem serializovaným do JSON / XML

O/R mapping

datový typ XML + SQL funkce pro práci s JSON

DEMO

Patterns – Verzování dat v čase (historizace) – V1

Pracovník *				
	Column Name	Condensed Ty...	Nulla...	Description
🔑	PracovníkID	int	No	
	UzivatelID	int	Yes	Uživatelský účet pracovníka.
	PrivatniTeamID	int	No	Privátní team pracovník (jednočlenný team).
	Created	smalldatetime	No	
	Deleted	smalldatetime	Yes	

Pracovník

PracovníkHistorie				
	Column Name	Condensed Ty...	Nulla...	Description
🔑	PracovníkHistorieID	int	No	
	PracovníkID	int	No	Pracovník, kterého se záznam týká.
	DatumOd	smalldatetime	No	Datum, od kdy je záznam účinný (včetně).
	PracovníPoziceID	int	No	Pracovní pozice (zařazení).
	PracovníVztahID	int	No	Pracovní vztah (HPP, VPP, DPP, DPČ, ičař, ...).
	SjednanaZakladniSazba	money	No	Sjednaná základní sazba mzdy/odměny v režimu dle typu ...
	TypUvazkuID	int	No	Typ úvazku (určuje, k čemu se vztahuje SjednanaZakladniS...
	HodinovaSazbaOsobnichNakla...	money	No	Hodinová sazba úplných přímých osobních nákladů (tj. vše...
	PlanovanePremie	numeric(6, 3)	No	Plánované prémie (odměny) v procentech [měřítko 100% ...
	KoeficientPrirazkyRezie	decimal(9, 4)	Yes	Koeficient režie pracovníka

Patterns – Verzování dat v čase – SQL Temporal Tables

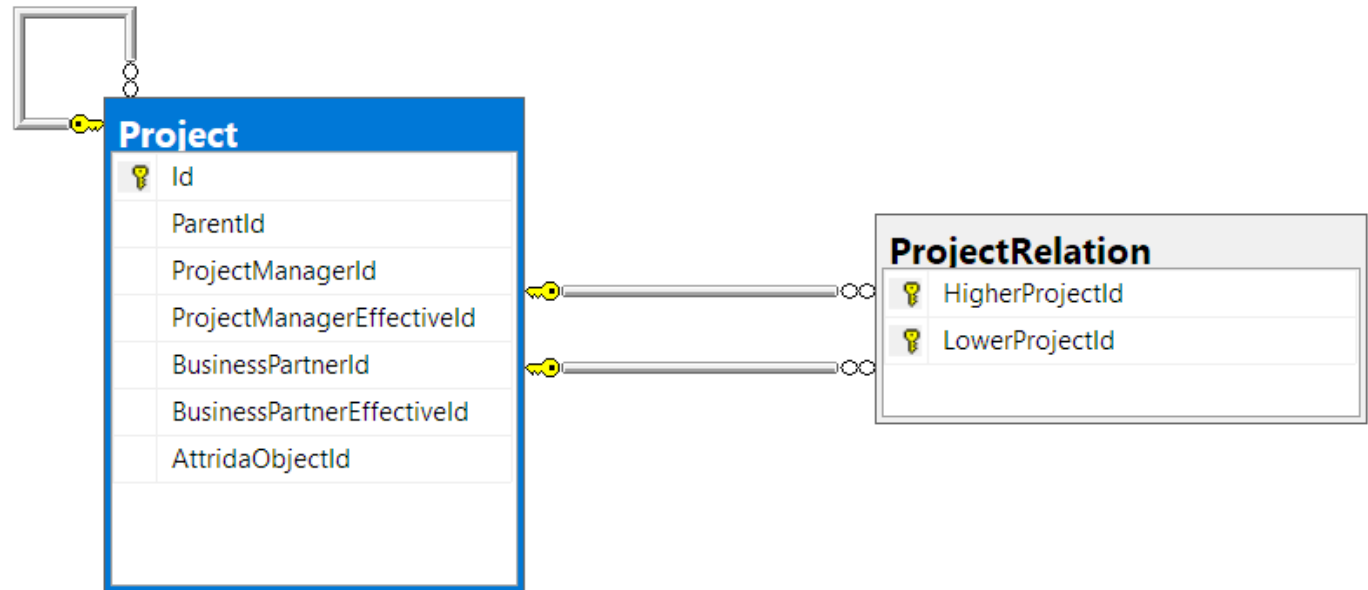
```
CREATE TABLE WebsiteUserInfo
(
    [UserID] int NOT NULL PRIMARY KEY CLUSTERED
, [UserName] nvarchar(100) NOT NULL
, [PagesVisited] int NOT NULL
, [ValidFrom] datetime2 (0) GENERATED ALWAYS AS ROW START
, [ValidTo] datetime2 (0) GENERATED ALWAYS AS ROW END
, PERIOD FOR SYSTEM_TIME (ValidFrom, ValidTo)
)
WITH (SYSTEM_VERSIONING = ON (HISTORY_TABLE = dbo.WebsiteUserInfoHistory));
```

DEMO

Patterns – Hierarchie a práce s ní

!redundance!

těž viz SQL **hierarchyid**

Patterns – Dědičnost objektů

Class Table Inheritance

- tabulka pro každou třídu i abstraktní předky
- pouze atributy definované třídou (nutný **JOIN**)

Single Table Inheritance

- jedna tabulka pro všechny možné potomky
- discriminator sloupec

Concrete Table Inheritance

- tabulka pro každou neabstraktní třídu
- sloupce všech předků + třídy

References

Blog – HAVIT Knowledge Base - <http://knowledge-base.havit.cz/> + .eu

Twitter - [@RobertHaken](https://twitter.com/RobertHaken)

YouTube - <https://www.youtube.com/user/HAVITcz>

